

**VAJIDASÁG NÉPEI ÉS NEMZETISÉGEI EGYENJOGÚ
ÉS KÖLCSÖNÖS MEGISMERÉSÉNEK EGYSÉGES
ESZMEI ALAPJA A TÖRTÉNELEM, A KÉPZŐMŰVÉSZETI
ÉS ZENEI NEVELÉSBEN**

TÖRTÉNELEM

Vajdaságban a történelemtanítás kettős irányú. Az első vágányon (vonalon) halad a szerbhorvát tannyelvű iskolákban az ú. n. változatlan és nemkiegészített köztársasági program szerint (amelyet 1959-ben hagytak jóvá) ahol a belgrádi kiadású tankönyveket használják a történelem oktatásában. A Vajdaságban élő nemzetiségekről és történelmükről nem található elegendő információ sem a program anyagában, sem a tankönyvekben; viszont az a kevés adat, amely velük kapcsolatos, aránytalanul és egyenlőtlenül van beosztva. Viszonylag a magyarok történeti anyaga van a legelőnyösebb helyzetben; azonban sokkal kevesebb adat található meg a románokról és a szlovákokról, a ruszinokról éppenséggel semmi. Jellemző erre az anyagra, hogy népeink és nemzetiségeink közös akcióit a múltban felparcellázzák nemzeti mezsgyékké és mesterségesen különválasztják. Tanulóink ezekben az iskolákban a történelemtanításon keresztül nem ismerhetik meg, nem foghatják fel és nem érthetik meg a velük együttélő nemzetiségeket; sőt mitöbb, az egyes róluk szerzett értesüléseik éppen ellentétes (irányú) hatást váltanak ki, nem fejlesztik a tolerancia, a testvériség és egység szellemét Vajdaság és Jugoszlávia népei között.

Habár nagyon hasznos lenne a program-tartalmak és a tankönyvi anyag részletes tudományos elemzése, ilyen szemszögből mind a mai napig semmit sem tettünk. Az ítéletek többnyire általános jellemezők, ad hoc kimondottak, ezért magukban rejtik a pontatlan értékelés veszélyét az egyébként is túlérzékeny kérdésben. Az Általános- és Szakoktatást Fejlesztő Intézet munkaterve éppen ilyen feladatot is tartalmaz, és ha a tervezett ritmusban valósítják meg, akkor 1972. év derekára elkészül.

A Szerb Szocialista Köztársaság tanügyi hatóságai észrevették a tanmenet és a tanterv már említett (és egyéb) fogyatékoságait is, és az elemi iskolai tanmenetek és tantervek komplett módosításának keretében a történelem tanmenetének és tantervének koncepcióját is újbóli átvizsgálás alá helyezték. Így született meg a történelem egy-

séges tanmenetének és tantervének conceptusa (vázlatos jegyzete), amely az egész Szerb Szocialista Köztársaság területén jelentős változásokat vett tervbe a Szerbia területén élő nemzetiségek történelmével kapcsolatban. Ebben a programban már sokkal nagyobb súlyt fektetnek a nemzetiségek történelmére, tehát ez a programjavaslat komoly lépés előre az előbbi helyzettel szemben és a tanulók internacionális szellemben való nevelésében.

Ez köztársasági jellegű program, tehát sugallatai szerint a vajdasági tanulók megismernének néhány tényt a bolgárok és az albánok történetéből (a Szerb SzK-ban illetve Kosovón élnek, de Vajdaságban olyan elenyésző a számuk, hogy a programhozónak nem kell tekintetbe vennie), viszont a ruszinok történetéből semmit és vajmi keveset a szlovákok- és románokról, akikkel viszont együtt élnek a Tartományban. A köztársasági programban azok a történelmi adatok sem elegendők, amelyek azt a célt szolgálják, hogy tanulóink megértsék Vajdaság múltját és sajátos történelmi útját. Éppen ezért belőle csak az új program modernebb és internacionálisabb szelleme fogadható el. Véleményem szerint, a programtartalmaidat a vajdasági szükségleteknek megfelelően kellene adaptálni még a szerbhorvát tannyelvű iskolákban is. Nem szabad szem elől tévesztenünk azt a tényt sem, hogy az egységes program koncepciója az alkotmányfüggetlenség meghozatala és az ezt következő mozgalmakat messze megelőzően keletkezett.

Ismeretes, hogy a Szlovén SzK, a Horvát SzK és Kosovo-Metohija SzAT azt javasolja, hogy a történelem tantervükben és programjukban nagyobb mértékben jusson kifejezésre saját nemzeti történelmük. Elhangzottak olyan javaslatok is, hogy több mint 50%-ban legyen képviselve nemzeti (szlovén, horvát) történelmük és csak a megmaradt óraalapot szenteljék Jugoszlávia többi népének és a világtörténelem egyes eminens elemeinek ismertetésére.

Bosznia-Hercegovina SzK is olyan programmegoldásokat keres, amely szerint a szerbek elsődlegesen Bosznia és Hercegovina történelmét tanulmányoznák, a muzulmánok és a horvátok parciális történelmi folyamataikra való tagolása nélkül. Crna Gorában is olyan megoldások után kutatnak, amelyek kidomborítanák a sajátos crnogorai történelmi utat. Jellemző a mai helyzetre, hogy az elemi iskolák korrigált tanmenetével és tantervével kapcsolatos vitát 1970 szeptemberében nyitották meg és már az év végén le is zárták és hogy azóta e kérdéssel kapcsolatban teljes passzivitás észlelhető. Talán a történelemtanítás módosított koncepciójának befejezését várják, ami országszerte folyamatban van.

Vajdaságban a nemzetiségi tannyelvű iskolákban a másik *vágá-nyon* bonyolódik le a történelem tanítása. Koncepciójában a változatlan és minimálisan rövidített köztársasági programot 1961-ben kiegészítették a nemzetiségek történelmének elemeivel. E szerint az elemi iskola VI, VII. és VIII. osztályában az új anyag feldolgozásának óraalapja összesen 130. Ebből 10—15 órát kell fordítani az illető nemzetiség (magyar román, szlovák) történelmének tanulmányozására. E programmelléklet feladatainak értelmében mindenki csak saját nemzetiségének történelmével ismerkedik meg, a nemzetiségek tör-

ténelmének kölcsönös megismerését a programfeladatok nem irányozzák elő. Azt is hangsúlyoznunk kell, hogy az illető nemzet (szlovák, magyar) történelméből kiválasztott információk mennyisége lényegében nem elegendő, töredékes és nem teljes. Természetes, hogy abban a tény mennyiségben, amely alig teszi ki az elemi iskola történelem anyagának 1/10-ét, nem lehet elegendő elem a saját nemzeti azonosságának (identitásának) megértésére. Az ilyen csonka és nem teljes történelmi alapból kiindulva nem is lehet az oktatási folyamaton keresztül hatékonyan ápolni az igazi internacionalista szellemet, hisz hiányzik saját nemzeti kultúrája ismeretének az alapja, amely a meggyőződés fejlesztésének legkönnyebb kiinduló pontja.

A nemzetiségi tannyelvű iskolákban használatos tankönyveket a horvát tankönyvalapból fordították le. Például az az anyag, amely az eredeti tankönyvekben a magyarokkal kapcsolatos az a magyar ajkú tanulók kisebbségi érzetét fejleszti, mert az illető népet megfosztották pozitív történelmi vívmányaitól, viszont a negatív részt nem hagyták ki. Éppen ezért a magyarok történetét kiegészítő anyag sokszor ellentétesen hat. Meg kell említeni, hogy a Tartományi Tankönyvkiadó Intézet megpróbálta a nemzetiségi tannyelvű iskolák programjának fogyatékosait áthidalni, s ezért a nemzetiségek történelmét kiegészítő programfüggelékét úgy komponálta, hogy az mindenki mindenkiről való komplettebb és teljesebb értesülésének kísérletét jelentse. Számon kell tartanunk azt, hogy ezt a koncepciót nem hagyta jóvá az illetékes vajdasági tanügyi szerv, valamint azt is, hogy egyes megoldások metodológiai szempontból sem üdvösek. Ez elsősorban a ruszinok történetére vonatkozik, akik saját ruszin iskoláikban és programjaikban sem kaptak helyet történelmük számára. Ha pedig azt a tényt vesszük szemügyre, hogy az előadó számára csak a programanyag kötelező, akkor a tankönyv ilyen konceptusának alkalmazása csak az előadó jószándékától és elfogadásának készségétől függ. Ha azt is tudjuk, hogy a köztársasági nem kiegészített program anyaga is túlbő, és hogy ennek megvalósítása a szerbhorvát nyelvű iskolákban is óriási erőfeszítést jelent, akkor megérthetjük, mily sok nehézséggel jár az új elemek bevitele a nemzetiségek múltjáról az amúgy is túlszűfolt programba, és nem ritkán valami mellékesnek, esetleg mellőzhetőnek tartják a nemzetiségi iskolákban. Ez annál inkább megtörténhet, mert nemrégiben gyakran hangsúlyozták, hogy a nemzetiségek történelmének tanulmányozása nacionalizmussá fajulhat.

A középiskolákban a történelemoktatás koncepciója lényegében hasonló, tehát ezt a kérdést külön nem fejtegetjük.

Nagyon fontos lenne — tekintettel az alkotmányfüggelékek meghozatalával beállott általános változásokra — a történelemtanítás koncepciójával kapcsolatos új nézetek érvényesítése. Köztársaságunkon kívül is, a zentai szemináriumon (a magyar tannyelvű tagozatok történelemtanárai számára) elhangzott megállapításra, hogy nem elegendő a magyarok történetének tanítási alapja —, hogy hozzáállásunk Vajdaság történelemtanítási koncepciójának megtárgyalásához, amely visszatükrözné a nemzetek és nemzetiségek közötti viszony új felfogását és a történelemtanítás sajátos jellegét a

mi tartományunkban. Jó lenne vitát indítani több szempontot véve alapul. Meg kellene nézni, hogyan vélekednek a mostani helyzetről, hogyan értékelik és hogyan szeretnék tökéletesíteni jelenlegi lehetőségeinket a szakosaink és a társadalmi-politikai munkásaink. Mit várnak a tanmenet és tanterv reformjától, és hogyan szerveznék meg ezt a tanítást az önállóan meghozott vajdasági tanmenet és tanterv feltételei mellett (ez a lehetőség várható a vajdasági Tanügyi Tanácsról szóló jövődó törvény értelmében). Ez ideig erről a problémáról, sajnos, csak egyes magyar nemzetiségű tanárok és kultúr-munkások fejtették ki nézeteiket. Viszont nagyon hasznos lenne, ha erről a kérdésről véleményt nyilvánítanának más nemzeti környezetből és szemszögből is. E vitának gyakorlati és munkajelleget biztosítana minden olyan javaslat, amely e programkérdés parciális vagy komplett megoldására vonatkozna.

KÉPZŐMŰVÉSZETI NEVELÉS

Semmivel sem jobb a helyzet, ha az általános iskolai tanmeneteinket és tanterveinket azzal a céllal boncolgatjuk, hogy megtudjuk belőlük, mivel járulnak hozzá népeink — akik egy ég alatt élnek, tanulnak, dolgoznak és alkotnak — kultúr- és szellemi kincsének minél teljesebb, kölcsönös megismeréséhez. Például tekintsük meg az általános iskolai képzőművészeti nevelés céljait.

Íme többek között mit követel:

„A képzőművészeti nevelés céljai:

.....

— hogy a *jugoszláv népek* (tehát a nemzetiségek képzőművészeti alkotásai nem érdeklik e szöveg íróját — a cikkíró megjegyzése) képzőművészeti alkotásának válogatott művei magyarázatával és a mi valóságunkkal kapcsolatos tartalmak képzőművészeti feldolgozásával fejlessze az összhang, rend és arányok iránti érzéket, hogy ápolja a humánus érzelmeket, hogy fejlessze a szocialista kultúr-tudatot és hogy a tanuló erkölcsi arculatának formálására hasson.

— hogy fejlessze *népeink* (a nemzetiségek itt is figyelmen kívül maradtak — a cikkíró megjegyzése) kulturális vívmányai és műalkotásai megbecsülésének, megőrzésének és ápolásának érzékét.”¹

Szinte feleslegesnek tűnik megemlíteni, hogy ma Vajdaságban bárkit is politikailag kellene meggyőzni arról, hogy politikai és pedagógiai szempontból milyen káros egyoldalúan nevelni az ifjúságot; azonban a tanmenettel és tantervvel megszabott tanítási gyakorlat, amely most is érvényes Vajdaságban, e szükséglettel nem törődik. Reméljük, hogy e dokumentum irányelvein kívül az előadók törődnek ezzel a kérdéssel, és hogy a Vajdasági KSz TB és VB nemzetek és nemzetiségek közötti viszonyával kapcsolatos Határozatai szellemében, a köztársasági program követelésein túl, tágabb tanítási alapokon dolgoznak és tevékenykednek. Ennél a tantárgynál nincs kettős tanítási vonal, mert a felszabadulás óta egészen napjainkig, soha sem adtak konkrét programmellékletet, amely alapul szolgálna a nemzetiségek saját kulturális és szellemi kincsének megismerésé-

hez. Ez is egy fajta mulasztás, amit a jövőben számon kell tartanunk. Megjegyzendő, hogy most csak az érvényben levő és elfogadott program kitűzött normáiról van szó. Azonban az általános iskolák képzőművészetének javított tanterve és tanmenete sem a képzőművészet feladataiban, sem a program konkrét kidolgozásában nem tesz említést Vajdaság nemzetiségeinek kultúrértékeiről. Így pl. e tantárgy céljainak megszövegezésében olvashatjuk, hogy feladatként tűzték:

„ — hogy fejlessze *népeink* (a nemzetiségeket itt sem említi) kulturális vívmányai és műalkotásai megbecsülése, megőrzése és ápolása iránti szépérzékét.”²

Szakszempontról a képzőművészeti nevelés javított tanmenetének és tantervének nagyon pozitív újdonsága, hogy a programban nemcsak azt rögzítik, milyen ügyességeket és szakkifejezéseket kell az egyes osztályokban elsajátítani, „hanem tekintettel az egyes művészi alkotások képzőművészeti jellegére *pontosan megjelölték és felsorolták, hogy az egyes osztályokban mely műveket kell bemutatni és elemezni.*”³ Tekintettel a mi (vajdasági) pedagógiai helyzetünkre érdemes lenne részletesen idéznünk, hogy mit tartalmaz az a „taxatív” kultúreltár, amely méltó vizuális demonstrálásra.

Az I. osztályban csak az olyan művészi alkotások reprodukciójának vizuális megismertetését tervezték, ahol éles körvonalú, intenzív színezetű, erős térérzékeltetésű, figurális kompozíciókat találhatunk, mint például: gót freskók, japán faliszőnyegek és (színes) fametszetek, Generaliéc: Falu, Picasso: Muzsikusok című műve és más hasonló jellegű képzőművészeti alkotások.⁴

A II. osztályban Az esztétikai értékelés című fejezetben az egyéb feladatok mellett a következőket is megszabják: „a középkori freskóinkkal való vizuális megismerkedés (Sopoćani — Szűzanya halála) majd David: Sérizia asszonyság a leányával, P. Ucello: Lovascsata, Gabriel Stupica: Baba, és más hasonló jellegű képzőművészeti alkotások⁵ bemutatása.”

A III. osztály figyelemreméltó műveinek taxatív jegyzéke a következő: „Az egyiptomi és etruszk freskók, a japán (fa)metszetek (Utamaro, Hokusai, Hiroshiga), majd Gauguin: Tahiti-i nő, Brueghel: Vadászat, Velazquez: Don Baltazar a lovon, Generaliéc: Falu, Račić: Anya és leánya, és más képzőművészek ilyen jellegű alkotásai.”⁶

A IV. osztály programját a következő művek vizuális és informatív megismertetésével normázzák: Egyiptomi libák Modúnából, asszír dombormű, poreći vagy ravennai mozaik, középkori freskóink és kolostoraink, Michelangelo: Dávid, Myron (Müron): Diszkoszvető, Paulus Potter: Bika, Daumier: A III. osztályon, Miloš Tenković: Kislány virággal, P. Lubarda: Kosovói csata, Paja Jovanović: A szerbek költözködése, Đura Jakšić: Karaula, Đordje Andrejević-Kun grafikai népfelzabardító harcunkról és más ilyen jellegű képzőművészeti alkotások.⁷

Az V. osztályban feldolgozandó művek jegyzéke:

Delacroix: Algériai menyegző, Vermeer van Delft: Csipkeverő, Donatello: Gattamelata, Risto Stijović: Kakadú, Uroš Knežević: Vuk Karadžić, Novak Radović: Dušan Popović portréja, Ivan Meštrović: Kariatidák és más ilyen jellegű képzőművészeti alkotások.⁸

Ugyanaz a szöveg a VI. osztályban elrendeli a következő reprodukciók vizuális és informatív megismertetését:

— Az altamiri bölény, az egyiptomi Iródiák, Parthenon fríze, a mi középkori freskóinkon található adományozó-uralkodók arcképei (szabad választás szerint), Goya: Május 3, és a bikaviadalok rézmetsetei, Chardin csendéletei, Konstantin Daniel: Ónarckép, Milan Milovanović: Nő portréja, Marko Čelebonović: Fehér kancsós csendélet és más ilyen művek.⁹

A VII. osztályban vizuálisan és informatívan szemléltetésre kerülő művek bő jegyzékében olvashatjuk: — A néger művészet elemei, Távol- és Közel-Kelet művészete, Kolumbusz előtti Amerika művészete, kubizmus, „zsofizmus”, expresszionizmus. Az egyes művek közül bemutatathatók és elemezhetőek a következők: Franz Hals: Hille Bobbe, Benković: Ábrahám áldozata, Rodin: A gondolkodó, Kršinić: Pihenőn, Ivan Grohar: Vető, El Greco: Orgáz gróf temetése, Manet: Bár Fologies-Bergère-ben, Guardi: Velencei táj, Turner választás szerinti akvarellje, Peda Milosavljević: Platánok, Dufy: A nyílt-tenger, Picasso kék periódusának egy képe, Van Gogh: Napraforgók, Đura Jakšić: A kék ruhás lány, Nadežda Petrović: Resniki út, Sava Šumanović: Šidi táj. Az építészeti alkotások közül be kell mutatni (vizuálisan és informatíven) a zadari szent Donat bazilikát, Gračanícát, görög templomot, modern építészet kiemelkedő példáit.¹⁰

És végre a VIII. osztály műveinek jegyzéke: Botticelli: Tavasz, Leonardo da Vinci: Mona Lisa, Giorgione: Mezei hangverseny, Rubens: Amazonok csatája, Rembrandt: Hendrickje Stoffels arcképe, Goya — szabad választás, Delacroix: Szabadság vezeti a népet, Rodin: Calais-i polgárok, Claude Monet — szabad választás, Matija Jambre: Téli falu, Jakopčić: Nyírfa, Bonnard: Toilette, Soutine és Modigliani — szabad választás szerint, Franc Mihelić grafikája választás szerint, Courbet: Kötőrők, Picasso: Guernica, Milan Milovanović: Kék kapu, Palavicini: Kővirág, Bijelić: Fürdőző nők.¹¹

Nem kétséges az előbbi művek jegyzékét összeállító bizottság felfogása. E szerint a képzőművészeti nevelés óráin meg kell ismertetni a tanulókat mind az általános, mind a jugoszláv (elsősorban szerbhorvát) képzőművészek alkotásaival. Így alkalmuk lesz a tanulóknak világviszonylatban is jelentős műveket megismerni, valamint a hazai művészek alkotó képességeiről is értesülni. Azonban a nemzetiségi tannyelvű iskolák tanulóinak — ha e szerint a program szerint dolgoznak — csak az jut osztályrészül, hogy másoktól tanuljanak és másokban gyönyörködjenek, a saját nemzeti kultúrájuk forrásaiból nem meríthetnek. Viszont a szerbhorvát tannyelvű iskolák tanulói sem ismerhetik meg községükben vagy tartományunkban velük élő népek, illetve nemzetiségek kultúrhagyományait.

Vajdaság SzAT KSz Tartományi Bizottságának huszonötödik bővített ülésén — amelyet 1970. dec. 22-én tartottak meg a nemzetek és nemzetiségek közötti viszony aktuális eszmei-politikai kérdéseivel és KSz feladataival kapcsolatban — hozott határozataiban többek között a következőket olvashatjuk:

„Az oktató-nevelő intézményeknek több erőfeszítést kell kifejteniük az egységes eszmei alapokon történő nevelési és oktatási célok

megvalósítása érdekében, hogy a különböző nemzetiségű ifjúság kölcsönösen megismerkedjék népeink és nemzetiségeink történelmével, nemzeti kultúrájával, és különösen a mai kultúr- szellemi kincsével.” Ez nagy mértékben fog hozzájárulni a fiatalok kölcsönös közeledéséhez és a nemzetköziség szellemében való neveléshez. Az ifjúságot rendszeresebben és helyesen kell informálni a politikáról és a nemzetek közötti viszony helyzetéről is.”¹²

A képzőművészeti nevelés módosított tanmenetének és programjának javaslata, amint látjuk, nincs összhangban az előbb idézett határozattal, és nyíltan állíthatjuk, hogy a program szövege — amely nyilvános vitán is keresztülment — nem felel meg a mi sajátos vajdasági oktatási-nevelési szükségleteinknek, mert nem ismerteti meg a tanulókat a saját nemzeti kultúr hagyományukkal, nem mozditja elő Vajdaság népeinek és nemzetiségeinek kölcsönös megismerését, nem szolgálja a fiatalok egymáshoz való közeledését és a nemzetköziségre való nevelést tartományunkban. Szükséges lenne, hogy Vajdaság Tanügyi Tanácsa a képzőművészeti nevelés tanmenetét és tantervét is — akár csak a történelmét — a sok nemzetiségű Vajdaság szükségleteinek megfelelően megreformálja.

ZENEI NEVELÉS

A zenei nevelés terén sokkal nehezebben tudjuk megállapítani hányadán állunk, t. i. a tanterv és a tanmenet a mi szemszögünkből nézve nem ad semmilyen pontos, meghatározott szöveget a zeneművek kiválasztásával kapcsolatban. Az általános iskolák zenei nevelésének feladatait viszont a módosított programban a következőképpen körvonalazza:

— zenei nevelés óráin, valamint az iskolai és más ünnepélyeken dallal és muzsikával ápolja a gyermekek hasznos (pozitív) erkölcsi tulajdonságait, és nevelje őket jugoszláv szocialista hazaszeretetre;

— ismeresse meg a gyermekekkel környezetük zenei életét, valamint hazánk és a nagyvilág legjelentősebb zenei intézményeit és alkotóit;

— ápolja a gyermekeknek az értékes zenei alkotások iránti szeretetét és megbecsülését, hogy az iskola elvégzése után is figyelemmel kísérhessék környezetük zenei életét és annak tevékeny részévé válhassanak.”¹³

E programszövegben nem szerepel a művek és művészek „taxatív” felsorolása. A zenehallgatással kapcsolatban csak az a sugallat, hogy „hazánk és a nagyvilág legjelentősebb művészeit” hallgassák. Nincs pontosabb utasítás. Ez egyrészt jó, mert nem gátolja az előadót, nem zárja ki az olyan művek választásának lehetőségét, amely a tanulókat közelebb hozná egymáshoz e tantárgyon keresztül is.

Pozitív példaként kellene megemlítenünk, hogy a Tartományi Tankönyvkiadó Intézet kiadásában megjelent e tantárgy kézikönyve a nemzetiségi nyelvű iskolák számára. E könyv egyik fő jellegzetessége, hogy nagy gondot fordít népeink és nemzetiségeink kölcsönös megismerésének és megbecsülésének elmélyítésére, így e téren való pozitív törekvések bizonyos modelljének tekinthető.

JEGYZETEK

¹ Nastavni plan i program za osnovnu školu u SR Srbiji, Savremena škola, Beograd 1963, str. 360.

² Predlog korigovanog nastavnog plana i programa za osnovnu školu u SR Srbiji, Beograd, mart 1970. godine, str. 70.

³ Ibidem, str. 16. — ⁴ Ibidem, 71. — ⁵ Ibidem, 71. — ⁶ Ibidem, 72. — ⁷ Ibidem, 73. — ⁸ Ibidem, 73. — ⁹ Ibidem, 73. old. — ¹⁰ Ibidem, str. 75. — ¹¹ Ibidem, 75.

¹² Aktuelna pitanja razvoja međunacionalnih odnosa u SAP Vojvodini, Novi Sad, decembra 1970, str. 157-8.

¹³ Ibidem, str. 75-6. (A magyar szöveg Varga P. és Szűcs Budai J.: A zenei nevelés módszeres útmutatója I, Tartományi Tankönyvkiadó Intézet, Újvidék. 1970. 4-5. oldal.)

REZIME

JEDINSTVENE IDEJNE OSNOVE RAVNOPRAVNOG I UZAJAMNOG UPOZNAVANJA NARODA I NARODNOSTI VOJVODINE U NASTAVI ISTORIJE, LIKOVNOG I MUZIČKOG VASPITANJA

Autor razmatra nastavne programe istorije, likovnog i muzičkog vaspitanja na osnovu kojih se izvodi, odnosno planira izvođenje nastave ovih disciplina u školama SAP Vojvodine. On dolazi do zaključka da programi ne služe u dovoljnoj meri postavljenim vaspitnim ciljevima, koji uzimaju u obzir višenacionalni sklop Vojvodine. To pre svega važi za postojeće i projektovane planove istorije i likovnog vaspitanja, dok plan za muzičko vaspitanje u svojoj nedovoljnoj definisanosti pruža mogućnost za realizaciju nastave sa veoma različitim akcentima.

Autor se zalaže za temeljniju analizu i širu kvalifikovanu diskusiju o nastavnim planovima, pre svega sa stanovišta novih amandmana na Savezni ustav i nešto ranijih stavova Pokrajinskog komiteta Saveza komunista od decembra 1970. godine, sa ciljem da se dođe do celishodnijih nastavnih planova i pedagoške aktivnosti u našim školama.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЕДИНСТВЕННЫЕ ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ РАВНОПРАВНОГО ВЗАИМНОГО ЗНАКОМСТВА НАРОДОВ И НАЦИОНАЛЬНОСТЕЙ ВОЈВОДИНЫ В ПРЕПОДАВАНИИ ИСТОРИИ, ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА И МУЗЫКИ

Автор рассматривает учебные программы по истории, по воспитанию изобразительного искусства и по воспитанию музыки, на основании которых осуществляется, т. е. планируется осуществление занятия этих дисциплин в школах САО Војводини. Автор заключает, что программы не служат в значительной мере назначенным воспитательным целям которые бы принимали во внимание многонациональный состав Војводини. Это касается прежде всего уже существующих и проектированных планов для истории и для воспитания изобразительного искусства, пока план для воспитания музыки своим недостаточным определением оказывает возможность реализовать занятие с очень различными решениями.

Автор предлагает более основательный анализ и более широкую специальную дискуссию по учебным планам, и то с позиции новых предложений на Союзную конституцию и с точки зрения Областного комитета Союза коммунистов с декабря 1970. г. с целью, чтобы составить более целесообразные учебные планы и планы педагогической деятельности в наших школах.